

دانشکده فنی و حرفه‌ای دختران یزد - حضرت رقیه (س)
جلسه چهارم کلاس مجازی درس حسابرسی ۱-مقطع کاردانی
استاد کفاش‌پور

• فصل دوم : آیین رفتار حرفه ای و مسئولیت های قانونی حسابرسان
• بخش اول – آیین رفتار حرفه ای

آیین رفتار حرفه ای

- تمامی حرفه های شناخته شده مانند پزشکی، حقوق، معماری و حسابداری چندین ویژگی مشترک دارند که مهمترین آنها عبارتند از: مسئولیت ارائه خدمت به جامعه، نیاز به اعتماد جامعه، وجود حداقل شرایط از پیش تعیین شده برای ورود به حرفه و پایبندی اعضای حرفه به آیین رفتار حرفه ای.
- آیین رفتار حرفه ای عبارت است از مجموعه اصول اخلاقی و ضوابط مربوط به کار در یک حرفه مستقل که اجرای آن برای اعضای حرفه الزامی میباشد.
- هدف اصلی از تهیه آیین رفتار حرفه ای، ارائه رهنمودهای عملی به اعضا برای داشتن طرز تفکر حرفه ای به گونه ای است که کیفیت ضوابط حرفه را بهبود بخشد.

اهداف حرفه حسابداری

- دستیابی به بهترین اصول و ضوابط حرفه ای
- اجرای عملیات در بالاترین سطح ممکن بر اساس اصول و ضوابط حرفه ای
- تامین منافع عمومی

تحقق اهداف حرفه حسابداری مستلزم تامین موارد زیر است :

- اعتبار (جامعه به اطلاعات و سیستمهای اطلاعاتی معتبر نیاز دارد).
- حرفه ای بودن (افراد حرفه ای در زمینه حسابداری حرفه ای باید به سادگی توسط صاحبکاران، کارفرمایان و سایر اشخاص ذینفع قابل تشخیص باشند).
- کیفیت خدمات : اطمینان از اینکه کلیه خدمات ارائه شده توسط حسابرسان با بالاترین کیفیت ممکن انجام می شود.
- اطمینان : استفاده کنندگان از خدمات حسابرسان باید مطمئن شوند چارچوبی برای رفتار حرفه ای وجود دارد که ناظر بر ارائه خدمات آنها است.

در یک تقسیم بندی کلی، آیین رفتار حرفه ای شامل ۲ بخش است:
اصول بنیادی و احکام

۱- اصول بنیادی: این اصول جنبه کلی دارد و مسئولیت حرفه را در قبال جامعه، صاحبکاران و اعضای حرفه بیان می کند. این اصول عبارتند از درستکاری، بی طرفی، صلاحیت و مراقبت حرفه ای، رازداری، رفتار حرفه ای و اصول و ضوابط حرفه ای (استقلال).

اصول بنیادی

- درستکاری : حسابدار رسمی باید در انجام خدمات خود درستکار باشد.
- بی طرفی : حسابدار رسمی باید بیطرف باشد و نباید اجازه دهد هرگونه پیش داوری، جانبداری، تضاد منافع یا نفوذ دیگران، بیطرفی او را در ارائه خدمات حرفه ای مخدوش کند.
- صلاحیت و مراقبت حرفه ای : حسابدار رسمی باید دانش و مهارت حرفه ای کافی داشته باشد و از آخرین قوانین مطلع باشد. همچنین باید خدمات حرفه ای را با دقت و شایستگی و پشتکار انجام دهد.
- رازداری : اطلاعات کسب شده حین رسیدگی حسابدار رسمی، محرمانه بوده و نباید این اطلاعات بدون مجوز صاحبکار توسط حسابرس استفاده یا افشا شود مگر آنکه به لحاظ قانونی یا حرفه ای مسئولیت افشای آن را داشته باشد.
- رفتار حرفه ای: حسابدار رسمی باید از انجام اعمالی بپرهیزد که ممکن است حسن شهرت حرفه ای او را خدشه دار کند.
- اصول و ضوابط حرفه ای : حسابدار رسمی باید خدمات تخصصی حرفه ای خود را مطابق با اصول و ضوابط حرفه ای انجام دهد.

۲- احکام : رهنمودهایی را در مورد نحوه کاربرد اهداف و اصول بنیادی ارائه می کند و شامل ۳ بخش است :

1. احکام قابل اجرا در مورد کلیه حسابداران رسمی
2. احکام قابل اجرا در مورد حسابداران رسمی شاغل
3. احکام قابل اجرا در مورد حسابداران رسمی غیرشاغل

۱- احکام قابل اجرا در مورد کلیه حسابداران رسمی

1. درستکاری و بی طرفی
2. تضاد منافع
3. صلاحیت حرفه ای
4. رازداری
5. آگهی

۲- احکام قابل اجرا در مورد حسابداران رسمی شاغل

1. استقلال
2. صلاحیت حرفه ای
3. حق الزحمه
4. فعالیتهای ناسازگار با حرفه حسابدار رسمی شاغل
5. ارتباط با سایر حسابداران رسمی شاغل
6. استخدام کارکنان شاغل نزد حسابداران رسمی شاغل و
موسسات حسابرسی دیگر
7. ارائه گزارش (نتیجه) خدمات حرفه ای
8. آگهی و تبلیغات

۳- احکام قابل اجرا در مورد حسابداران رسمی غیر شاغل

1. تضاد بین تعهدات اخلاقی به کارفرما و پایبندی به اصول حرفه ای
2. حمایت از همکاران حرفه ای
3. صلاحیت حرفه ای
4. ارائه اطلاعات

احکام - درستکاری و بی طرفی

- درستکاری به معنای صادق بودن و برخورد منصفانه و صادقانه است.
  - به موجب اصل بی طرفی، از ایجاد روابطی که امکان نفوذ دیگران، پیش داوری و تمایلات جانبدارانه را فراهم می کند خودداری نماید.
- همچنین باید در مورد بیطرفی همکاران تحت نظارت خود نیز اطمینان حاصل نماید.

احکام - تضاد منافع

- حسابرس باید از ایجاد روابط یا منافی که می تواند بر کار او تاثیر نامطلوب بگذارد و به درستکاری حرفه ای وی لطمه وارد نماید، بپرهیزد.
- چنانچه حسابرس در تشخیص یا نحوه برخورد با موارد خلاف شئون حرفه با مشکل مواجه شود باید:

۱- از دستورالعملهای داخلی سازمان پیروی کند
اگر مشکل حل نشد

- ۱- موضوع را ابتدا با مقام مافوق یا رده های بالایی سازمان مطرح نماید
- ۲- موضوع را به صورت محرمانه با یک مشاور مستقل یا جامعه حسابداران رسمی ایران مطرح نماید و پس از کسب مشورت لازم موضوع را رفع نماید.
- ۳- در صورت حل نشل موضوع، با ارائه یادداشت حاوی دلایل موضوع به بالاترین مقام مربوط، از کار کناره گیری نماید.

احکام - صلاحیت حرفه ای

- حسابرس نباید به دارا بودن تخصصهایی که فاقد آن است تظاهر کند.
- حسابرس باید دارای صلاحیت حرفه ای باشد. این موضوع دو جنبه اصلی دارد :

۱- کسب صلاحیت حرفه ای : دارا بودن تحصیلات دانشگاهی، گذراندن امتحانات و کسب تجربیات لازم

و

۲- حفظ صلاحیت حرفه ای : آگاهی مستمر از تغییر و تحولات حرفه

- حسابرس نباید کارهایی را که تخصص لازم در آن ندارد بپذیرد اما میتواند برای انجام بخشی از خدمات حرفه ای خود از خدمات کارشناسان نیز استفاده نماید.

احکام - رازداری

- اطلاعات کسب شده حین رسیدگی حسابدار رسمی، محرمانه بوده و نباید این اطلاعات بدون مجوز صاحبکار توسط حسابرس استفاده یا افشا شود. مگر آنکه به لحاظ قانونی یا حرفه ای مسئولیت افشای آن را داشته باشد.
- حسابرس باید از اطلاعات گردآوری شده به نحو مناسب حفاظت نماید تا اطلاعات مزبور را در جهت منافع خود یا اشخاص ثالث استفاده نکند
- همچنین نباید به گونه ای رفتار کند که گویی از این اطلاعات استفاده میکند.

احکام - آگهی

● حسابرس در جهت شناساندن خود و کار خود به جامعه باید به موارد زیر توجه نماید.

۱- از ابزارها و روشهایی استفاده نکند که باعث خدشه دار شدن شئون حرفه شود.

۲- در مورد نوع خدمات ، عناوین حرفه ای، سوابق تحصیلی و تجربی خود ادعاهای خلاف واقعیت ارائه نکند.

۳- مطالب منفی در خصوص خدمات سایر حسابرسان ارائه نکند.

احکام - حق الزحمه

- حق الزحمه های حرفه ای باید متناسب با ارزش خدمات حرفه ای انجام شده برای صاحبکار باشد.
- حق الزحمه ها معمولا بر اساس مبلغ مقطوع یا بر اساس هر ساعت کار طبق تعرفه نرخ ساعت کار تعیین می شود. علاوه بر آن هزینه های مستقیم دیگری مانند ایاب و ذهاب نیز به حساب صاحبکار منظور می شود.
- پرداخت یا دریافت هرگونه وجه دیگری مانند کمیسیون برای پذیرش کار ، ارجاع کار به دیگران و ... مجاز نیست.

احکام - استقلال

- کلیه شرکا، مدیران و کارکنان حرفه ای درگیر هر کاری که مستلزم گزارشگری حرفه ای است، باید نسبت به صاحبکار خود استقلال داشته باشد.

- استقلال از ۲ جنبه قابل بررسی است :

۱- استقلال واقعی : توانایی حسابرس مستقل در حفظ بی طرفی و کشف تحریفات با اهمیت و بیان آن در گزارش حسابرسی

۲- استقلال ظاهری : رابطه حسابرس با صاحبکار باید به گونه ای باشد که از دید اشخاص ثالث (جامعه) مستقل به نظر برسد.

احکام - استقلال - موارد احتمالی نقض کننده استقلال حسابرس

- داشتن هرگونه رابطه مالی با صاحبکار (خود حسابرس و در بعضی از شرایط بستگان نسبی و سببی طبقات اول و دوم).
- داشتن هرگونه رابطه شغلی با صاحبکار
- ارائه خدمات تخصصی حرفه ای به صاحبکار
- داشتن روابط شخصی و خانوادگی با صاحبکار
- تامین بخش عمده ای از درآمد سالانه حسابرس از یک صاحبکار
- حق الزحمه های مشروط و سررسید گذشته (مثلا حق الزحمه حسابرس مشروط به حصول نتیجه ای خاص یا بر اساس درصدی از یک مبلغ خاص مثلا فروش یا سود خالص باشد)
- پذیرش هدایا و پذیرایی
- درگیر بودن حسابرس و صاحبکار در یک دعوای حقوقی
- ارتباط طولانی کارکنان ارشد با یک صاحبکار

احکام - ارتباط با سایر حساب‌رسان

- در صورتی که از یک حساب‌رسان درخواست می‌شود تا جایگزین حساب‌رسان دیگری شود، وی باید با کسب اجازه از صاحبکار از طریق تماس با حساب‌رسان قبلی از دلایل تغییر حساب‌رسان قبلی آگاه شود.

- ارتباط با حساب‌رسان قبلی مزایای زیر را دارد:

۱- حساب‌رسان در پذیرش کاری که کلیه حقایق مربوط به آن روشن نیست، هشیار می‌شود.

۲- حقوق مالکان اقلیت واحد تجاری که از دلایل تغییر حساب‌رسان مطلع نبوده یا با آن مخالف هستند حفظ شود.

۳- از منافع حساب‌رسان قبلی حمایت شود.

۴- صاحبکاران در مورد لزوم رعایت اصول و ضوابط حرفه‌ای و غیرقابل انقض بودن آن آگاهی می‌یابند.

احکام - فعالیتهای ناسازگار با حرفه حسابرس مستقل

حسابرس باید از قبول فعالیتهایی که با ارائه خدمات حرفه ای ناسازگار است و می تواند به شهرت یا بی طرفی حسابرس لطمه وارد نماید بپرهیزد. نمونه هایی از این فعالیتهای عبارت است از :

- پرداخت کمیسیون برای گرفتن کار
- استفاده از امکانات شخصی صاحبکار
- کوتاهی در استرداد مدارک حسابداری صاحبکار

احکام - استخدام کارکنان شاغل نزد حسابرسان مستقل و موسسات حسابرسی دیگر

- حسابرسان مستقل باید از به کارگیری یا استخدام کارکنان موسسات دیگر خودداری کنند.
- شروع کار هر یک از کارکنان باید پس از قطع ارتباط کامل با محل کار قبلی و ارائه گواهی سابقه کار انجام شود.

احکام - آگهی و تبلیغات

- در آگهی و تبلیغات حسابرسان مستقل، اطلاعات لازم باید به گونه ای واقع بینانه و به طور صحیح، کامل و شایسته در اختیار عموم قرار گیرد.
  - برخی از آگهی هایی که با ضوابط بالا سازگار نیست :
1. ایجاد انتظارات دور از واقع، گمراه کننده یا غیرقابل توجیه از نتایج کار
  2. القا و تظاهر به داشتن توانایی اعمال نفوذ بر دادگاه ها، مقامات مالیاتی و ...
  3. بیان مطالبی حاکی از مقایسه با سایر حسابرسان مستقل
  4. اظهاراتی مبنی بر تمجید از خود بدون استناد بر واقعیت های قابل اثبات
  5. ادعاهای غیر موجه و غیر واقعی از تخصص و مهارت های حسابرس
  6. ارائه شواهد یا گواهی از مراجع غیرحرفه ای در تایید صلاحیت خود

احکام - تضاد بین تعهدات اخلاقی به کارفرما و پایبندی به اصول حرفه ای

- حسابدار رسمی تحت استخدام نباید به بهانه حمایت از اهداف سازمان خود، قوانین و مقررات را نقض کند؛ اصول و ضوابط حرفه ای را نقض کند؛ به حسابرسان کارفرما دروغ بگوید یا با سکوت آنها را گمراه کند .
- وی همچنین نباید اجازه دهد تا نام وی در اسناد و مدارکی که واقعیتها را به صورت نادرست ارائه می کند درج شود .

